

برتراند راسل

جهان بینی علمی

ترجمه

حسن منصور

فهرست

۹	مقدمه
۱۱	مقدمه مترجم بر چاپ چهارم
۲۱	دییاجه

بخش اول: معرفت علمی

۲۷	فصل اول: نمونه‌های روش علمی
۲۷	۱. گالیله
۴۵	۲. نیوتون
۴۹	۳. داروین
۵۲	۴. پاولف
۶۱	فصل دوم: خصال ویژه روش علمی
۷۱	فصل سوم: محدودیت‌های روش علمی
۸۲	فصل چهارم: فلسفه علمی
۹۴	فصل پنجم: علم و دین

بخش دوم: تکنیک علمی

۱۲۱	فصل ششم: سپیده‌دم تکنیک علمی
۱۲۸	فصل هفتم: استفاده از فن در طبیعت بی‌جان
۱۳۴	فصل هشتم: استفاده از فن در زیست‌شناسی
۱۴۳	فصل نهم: استفاده از فن در فیزیولوژی
۱۴۹	فصل دهم: استفاده از فن در روانشناسی
۱۵۸	فصل یازدهم: استفاده از فن در جامعه

بخش سوم: جامعه علمی

	فصل دوازدهم: جوامعی که به شیوه‌های مصنوعی آفرینش می‌یابند
۱۷۱	
۱۸۰	فصل سیزدهم: فرد و جمع
۱۸۸	فصل چهاردهم: حکومت علمی
۲۰۰	فصل پانزدهم: تعلیم و تربیت در جامعه علمی
۲۰۶	فصل شانزدهم: تولیدمثل علمی
۲۱۳	فصل هفدهم: علم و ارزش‌ها
۲۲۱	واژه‌نامه فارسی-انگلیسی
۲۲۴	واژه‌نامه انگلیسی-فارسی

مقدمه

آگاهی انسان نسبت به امور و حوادث جهان به میزان پیشرفت علمی اوست. گرچه در مبانی علوم حتی در ریاضیات، مشکلاتی است که تاکنون مرتفع نشده است با این‌همه میزان قضاوت و پیش‌بینی انسان در رویدادهای جهان، قوانین شناخته‌ای است که بر اصل علیت مستقر است. حوزه حکومت این اصل فقط در پدیده‌ها (فنون‌ها) است و در هستی و وجود حاکم نیست. هر چه اطلاع انسان نسبت به پدیده‌های جهان گسترده شود، وسع نظر او در پیش‌بینی‌های خود فراخ‌تر می‌شود. بی‌شک دانش بر روی کره زمین دانشی انسانی است، چه انسان با دید و دریافت خود جهان را می‌شناسد و اگر موجود عاقلی که حواس ظاهری او از انسان کامل‌تر و بیشتر باشد جهان را تصویر کند، تصویری کامل‌تر و دقیق‌تر خواهد ساخت. جهان طرح ریخته انسان، جهان جایگاه پدیده‌ها به معنی شناخته شده انسانی است. برتراند راسل در کتاب حاضر به توضیح تحلیل این امر می‌پردازد و طرح جهان را آن‌گونه که انسان تصویر می‌کند (که از آن آگاهی به جهان‌بینی و گاهی طرح علمی جهان یاد می‌شود) مورد

بررسی قرار می‌دهد. کتاب، از نظر فلسفه علمی کتابی بسیار ارزشمند و عمیق است و مسائلی که در مسالک مختلف فلسفی به صور گوناگون مطرح می‌شود و از نظر شناخت علمی بیش از یک نکته نیست، در آن تحت مذاقه و تحقیق درمی‌آیند و آشنایی به طرز فکر دانشمندی فیلسوف که از سرآمدان این دانش اصلی است، برای هر اندیشمندی ضروری است. آقای منصور به این کار مشکل همت گماشته و به حق از عهده این خدمت به خوبی برآمده‌اند. ترجمه در عین این‌که اصالت اندیشه مؤلف را حفظ کرده است، به زبانی ساده و در ضمن بسیار دقیق و امین به نگارش درآمده است. بیان اندیشه نویسنده‌ای چون برتراند راسل که از بنیانگذاران دانش ریاضی جدید است و ضمناً با توجه به مسائل اجتماعی با به کار بردن روش تحلیل علمی و منطقی به کار برخاسته است، در زبان فارسی از واجبات دانش جدید است و انجام این خدمت از طرف مترجم، راه‌گشایی و راهنمایی است برای طالبین که قدم اول، آنان را در این راه‌جویی استوار می‌سازد. امیدوارم که این خدمت، مأجور منظور طالبین و جویندگان باشد و حق زحمت مترجم با این طلب و تعلق ادا شود که اجر واقعی خدمت‌گذاران معنی، احترام و علاقه به معنی است و همه کس طالب - حق و معنی است چه طالب دانش و چه اهل همت و عمل.

محسن هشترودی

مقدمه مترجم بر چاپ چهارم

برتراند آرتور ویلیام راسل، در هجدهم ماه مه سال ۱۸۷۲، در شهر تُرلک^۱ از ایالت موناثشایر^۲ انگلیس دیده به جهان گشود و در روز دهم ماه فوریه سال ۱۹۷۰، در شهر پنرین دودرایث^۳ از ایالت مریونث^۴ کشور ویلز بریتانیا دیده از جهان فرو بست. او با نود و هشت سال زندگی، دیرزیست و میراث گرانی از اندیشه و عمل بر جای نهاد که سزاوار پژوهیدن و آموختن است. وقتی برتراند دوساله بود مادر او، کاترین بارون استانلی آلدرلی، درگذشت و هنگامی که سه سال و نیمه بود پدرش، وایکت آمبرلی راسل، رخت از جهان بر بست و بدین سان تربیت او بر عهده مادر بزرگ پدری وی ماند که بانویی بود با آرای سیاسی لیبرال، با اخلاقی سخت‌گیر و تنزیه طلب، و با اعتقادات مذهبی استوار. راسل، زیر مراقبت مادر بزرگ، تحصیلات ابتدایی را با معلمین خصوصی درس

1. Trellec 2. Monmouthshire 3. penrhyn deudraeth

4 Merioneth